

Öznemiz İnsan

– AhmetZeytinci · 07 Haziran 2018

Öyle bir cümle yumurtlamış "İnsan düşünen bir hayvandır." diye Aristo... Aristo mantığı ile söylenmiş bir söz haliyle... Aristo mantısı ile karıştırmayın sakın, zaten de Aristo Mantısı diye bir mantı yok, Aristo zamanında mantı diye bir şey yok, bilinmiyor böyle bir yemek...

Gelelim diğer filozoflara, Konfiçyüs "İnsan öğrenen hayvandır." demiş. İnsan dışında ki hayvanlarda bazı bilgileri öğrenebiliyorlar, tabi ki onların öğrendikleri sınırlı... Thales'de "İnsan araştıran hayvandır." demiş. Araştır araştır bitmiyor ulaşılan bilgiler, kıyamete kadarda bitmeyecek bu gidişle... Ne meraklı bu insanoğlu... Sokrates dostumuz da "İnsan sorgulayan hayvandır." demiş. Sorgu odalarımız bile var değil mi? O sorgu odalarında sorulan sorulara cevap vermemek mümkün mü?

Gelelim Sofistlere, yani para kazanma amacıyla gezerek felsefe öğretenlere göre "İnsan, kazanan hayvandır." demişler. Burada da haksız yere kazanç sağlayan bir sürü hayvanı saymak lazım. Hani silah kaçakçılığından, beyaz kadın ticaretinden, uyuşturucu pazarlamaktan bir dolu para kazanan hayvan var. Hatta hayvandan da aşağıdırlar denilebilir...

Platon'a göre ise; herkes fikrini söyledi şimdi Platona sormasak olur mu? Ona göre de "İnsan toplumsal hayvandır." Burada toplum içinde yaşayıp aslında odun olan, öküz olan, ayı olan daha bir sürü hayvanlıklara sahip olan bir dolu insanı da sayabiliriz... Yaptıkları hayvanlıkları say say bitmez. Sıra beklerken önünüze geçerler, balkondan sigara izmariti atarlar. Yerlere tükürürler, trafikte kavga ederler olur olmaz yerde... Apartman hayatına uyum sağlayamazlar... vesaire ...

Kuşku duymaktan asla bıkmayan septikler için "İnsan, şüpheli hayvandır." Şüphe şüphe üstüne, herkes de var. Acaba dolar biraz daha düşer mi? Yuro çıkar mı? Ekonomi iyiye mi gidiyor? Seneye daha çok para kazanır mıyım? Sevgilim bana evet der mi evlenme teklif etsem? Yan komşumuz sivil polismiş filan fışmekan... Uzar gider bu liste...

Heraklitos da "İnsan tartışan hayvandır." diye fırlatmış cümleyi ağzından. Tartışmanın da bir adabı var aslında değil mi? İmam Gazali'de "Cahiller ile tartışmayın ben tartıştım hiç yenemedim." demiştir... Trafikte önce ağız dalaşına girip de sonra birbirine girenler ve olayı karakolda bitirenlerde hakikaten tartışan hayvanlar sınıfına bir numaradan girerler...

John Locke'a göre "İnsan, deneyen hayvandır." Her şeyi dener, en başta sevmeyi sevmeyi... Kimisi de kötü olanları dener, adam öldürmeyi, banka soymayı, insanları aldatmayı, dener de dener. Kimisi çalışmayı dener, bir türlü giremez bir işe, çok para kazanmayı dener, bitmez denemeleri... İnsan olmayı, insan kalmayı denemek, sevmeyi denemek bunların içinde en güzeldir...

J.Dewey için insan "Çıkarını düşünen hayvandır." Çıkarlar olmasa da sevebilir miyiz birbirimizi diye de düşünmeden edemiyor insan. Öyle ya bu zamanda kim düstur ediniyor "Yaratılmışı Yaradandan ötürü sevmek." düşüncesini... Menfaatimiz varsa ne yalakalıklar, ne şaklabanlıklar yapıyoruz diğer insanlara... Bitti mi çıkar, tak sepeti koluna herkes kendi yoluna... Oysa böyle mi olmalı... Allah'ı bile sırf cennet için seviyorsak, büyük yanılgıdayız demektir...

Alman Filozofu Kant "İnsan, eleştiren hayvandır." der. Eleştiri sosyal hayatın, hatta bütünü ile hayatın olmazsa olmazlarından... Eleştiri fikir zenginliğine de yol açar aynı zamanda... Kimi zaman yıkıcı eleştiri, haksız eleştiri olduğu da gözlemlenebilir... Haksızlık karşısında ise susmamak ve hakları savunmak yapılması gereken en önemli olgudur... Akıl akıldan üstündür, eleştiri olmazsa bilim de insan da ilerleyemez...

Gördüğümüz gibi her filozofun cümlesinde insan için düşünülen kalıpta hayvan kelimesi var. Vahşi hayvanlardan uzak durmak lazım. Hiç bir zaman bir çakal, bir kaplan gibi parçalayıcı olmayalım. Zaman zaman kedi gibi uysal olalım, zaman zaman kuzu gibi sessiz olsak da, vatan hainlerine karşı bir panter gibi olalım. Yeter ki hareketlerimiz ile vahşileşmeyelim de birileri bizi çakala, timsaha, maymuna benzetmesin...